

Ägardirektiv för Sydvatten AB

1. Bakgrund

Sydvatten AB är ett bolag som bildats i syfte att tillförsäkra delägarkommunernas vattenförsörjning genom av bolaget ägda vattenförsörjningsanläggningar, fram till delägarkommunernas egna distributionssystem. Bolaget har i dag även möjlighet att åta sig andra uppgifter inom vattenförsörjningsområdet åt delägarkommunerna, samt att bedriva viss annan verksamhet inom området.

Sydvatten AB ägs av kommunerna Bjuv, Burlöv, Båstad, Eslöv, Helsingborg, Höganäs, Kävlinge, Landskrona, Lomma, Lund, Malmö, Skurup, Staffanstorp, Svalöv, Svedala, Vellinge och Ängelholm.

För bolaget gäller bolagsordning, bilaga 1. Delägarkommunerna har ingått konsortialavtal om verksamheten i bolaget, bilaga 2.

2. Kommunalt bolag som rättssubjekt

Sydvatten AB är ett bolag som ägs uteslutande av kommuner. Kommunalrätten ställer krav på kommunalt inflytande, uppföljning och kontroll över all kommunal verksamhet, även den som drivs i bolagsform. Då kommunerna valt aktiebolagsformen som organisationsform för ifrågasvarande uppgift skall kommunerna därför se till att det finns formella styrinstrument som säkerställer att bolaget utvecklas i för kommunerna önskvärd riktning. Offentlighetsprincipen gäller även kommunala bolag.

Kommunala bolag har till uppgift, inte att bedriva verksamhet i främst vinstsyfte, utan att förverkliga vissa kommunala ändamål. Samtidigt har kommunerna ansvar inom vitt skilda områden, bl.a. i fråga om samhällsplanering och hållbar ekologisk utveckling, inom miljö- och hälsoskyddsområdet, för samhällets infrastruktur- och försörjningssystem samt för skilda välfärdsfrågor i övrigt. Kommunernas skilda ansvarsområden gör att det i olika avseenden måste företas avvägningar mellan skilda intressen. Av dylika skäl måste kommunerna se till att det finns ett fungerande styrsystem över verksamhet som drivs i bolagsform, så att de avvägningar som måste företas görs inom ramen för det demokratiska systemet.

3. Ägardirektiv som juridiskt instrument

Som formellt instrument för att tydliggöra rollfördelningen mellan kommunerna och bolaget har föreliggande ägardirektiv arbetats fram. Ägardirektivet skall antas på bolagsstämma i Sydvatten AB. Ägardirektivet blir därmed enligt aktiebolagsrätten bindande för bolagets styrelse och andra ställföreträdare som har att följa direktivet, såvida det i visst fall inte strider mot aktiebolagslagen eller bolagsordningen. Det blir också ett ansvar för revisorer och lekmannarevisorer att granska att ägarnas instruktion till bolaget följs vid fullgörande av bolagets förvaltning.

Ägardirektivet anger övergripande riktlinjer av strategisk art för bolagets verksamhet; det är fråga om riktning, ramar och mål av övergripande karaktär.

Inom ramen för vad som följer av ägardirektiven är det bolagets styrelse som ansvarar för att bolaget utvecklas på bästa sätt under största möjliga effektivitet, verksamhetsmässigt och affärsmässigt.

4. Grundläggande principer för bolagets verksamhet

Enligt aktiebolagsrättens regler har bolaget att i sin verksamhet hålla sig inom ramen för vad bolagsordningen anger, bl.a. i fråga om föremålet för bolagets verksamhet.

Det åligger bolaget enligt föreliggande ägardirektiv att, såvitt på bolaget ankommer, följa vad som finns intaget i mellan kommunerna träffat konsortialavtal, som om bolaget självt varit part i avtalet.

Vid bedömning av bolagets uppgifter och ändamålet med bolagets verksamhet gäller, oavsett hur bolagsordning och konsortialavtal än skulle kunna tolkas, att bolagets verksamhet alltid skall hålla sig inom ramen för den kommunala kompetensen.

Sydvatten AB:s verksamhet skall drivas enligt affärsmässiga principer inom ramen för det regelverk som gäller för verksamheten. Bolaget skall så långt möjligt fullgöra sina uppgifter utan kommunalt ekonomiskt stöd.

Sydvatten skall vara en god samhällsaktör där verksamheten präglas av samhällsansvar och medborgarperspektiv. Grundläggande värden skall vara trovärdighet, öppenhet, kvalitet och säkerhet.

Bolaget skall följa och i den mån det är motiverat även bidra till branschens utveckling, intressera sig för framtidsfrågor och ta aktiv del i branschorganens och myndigheternas arbete. Bolaget ska sörja för kunskapsåterföring till delägarna, såväl till ägarrepresentanter som till förvaltningsorganisationer.

Sydvatten skall arbeta för att ansluta nya delägare, för ett gynnsamt resursutnyttjande.

Sydvatten skall kontinuerligt vara beredd att utveckla samarbetet med delägarekommunerna.

5. Övergripande mål

5.1. Kapacitetsmål

Vattenförsörjningen är en grundläggande funktion i samhället. Det åligger bolaget att, under beaktande av ekonomiska förhållanden, planera och dimensionera anläggningarna så att det finns en stor trygghet i försörjningssystemet, och att leveranssäkerheten kan upprätthållas vid olika förekommande situationer.

5.2. Kvalitetsmål

Kvaliteten på det vatten som erbjuds är av grundläggande betydelse för samhällets hälsoskydd och välfärd. Bolaget har ansvaret för att det vatten som erbjuds för konsumtion uppfyller högt ställda krav på en god vattenkvalitet.

5.3. Miljöpolicy

Det är styrelsens ansvar att se till att bolaget har en miljöpolicy som upprättats på basis av en ekologiskt hållbar utveckling.

5.4. Jämställdhet och mångfald

Bolaget skall inom ramen för sin verksamhet bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja jämställdhet i arbetslivet.

Bolaget skall vidare inom ramen för sin verksamhet bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter i arbetslivet oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

5.5. Ekonomiska förhållanden

5.5.1. Allmänt

Det är bolagets uppgift att under beaktande av angivna miljömål, kapacitetsmål, kvalitetsmål etc. liksom andra sociala och etiska krav som kan ställas på bolaget, bedriva verksamheten på effektivast möjliga vis i syfte att säkerställa ett gynnsamt pris för konsumenten.

5.5.2. Vissa ekonomiska nyckeltal

Bolaget skall bedriva verksamheten på sådant sätt att verksamheten är tillfredsställande konsoliderad och att ekonomiska nyckeltal i form av bl.a. soliditetsmått hålls på en så tillfredsställande nivå att bolaget kan överbrygga ekonomiska ansträngningar i form av investeringar, haverier etc. och så långt möjligt finansiera sig utan att det utgör en belastning för delägarkommunerna.

Bolagets soliditetsmått skall vara i intervallet 12–16 % räknat som:

(eget kapital + (1-skattesats) x obeskattade reserver) / balansomslutning

5.5.3. Avkastning till bolagets aktieägare

Delägarkommunerna uppställer inget särskilt angivet avkastningskrav för bolagets verksamhet. Det står istället varje delägarkommun fritt att i förekommande fall tillgodose motsvarande ekonomiska behov inom ramen för sitt eget avgiftsuttag.

5.5.4. Redovisning m.m.

Med hänsyn till att bolaget getts möjlighet att fullgöra vissa uppgifter som kan förutsättas inte vara gemensamma för samtliga ägarkommuner, skall bolaget redovisningsmässigt göra en

uppdelning på skilda rörelsegrenar, så att samtliga kostnader i bolagets totala verksamhet kan fördelas på rätt kostnadsbärare utan s.k. korssubventionering.

Bolaget skall till delägarkommunerna överlämna årsredovisningar och delårsrapporter och på begäran även annan ekonomisk information.

5.5.5 Borgen

Bolagets investeringar ska finansieras med borgenslån i enlighet med vad som framgår av konsortialavtalet § 7.

Borgensåtagandena fördelas i enlighet med konsortialavtalet § 7 (mellan delägarna i förhållande till delägarkommunernas andel i aktiekapitalet).

Bolaget ersätter delägarkommunerna, efter fördelat borgensåtagande, med en borgensavgift på 25 räntepunkter (0,25 %). Borgensavgiftens räntepunkter bör omprövas vid lämpliga tillfällen.

6. Säkerhetsklassning och registerkontroll

Som regleras i Säkerhetsskyddslagstiftningen och Säkerhetsskyddsförordningen skall bolaget säkerställa hanteringen av säkerhetskänslig verksamhet och säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. Detta gäller såväl egen anställd personal och bolagets styrelse som externa samarbetspartners och leverantörer. Detta omfattar beslut om placering i säkerhetsklass och ansökan om registerkontroll. Enligt Säkerhetsskyddsförordningen är det kommunen som beslutar om säkerhetsklass 2 och 3 för bolag som kommunen utövar ett bestämmande inflytande över. Delägarkommunerna uppdrar därför åt bolaget att vända sig till Malmö kommun för beslut om placering i säkerhetsklass 2 och 3 och utförande av samtliga uppgifter enligt säkerhetsskyddslagen och säkerhetsskyddsordningen som åligger en kommun som utövar bestämmande inflytande över bolaget.

7. Processfrågor

7.1. Ägarsamråd

På kallelse från företrädare för ägarna skall Bolaget minst en gång per år medverka i samråd om bolagets verksamhet där bolaget informerar om bolagets verksamhetsmässiga och affärs- mässiga utveckling samt redovisar frågor som kan bli aktuella inom den närmsta framtiden; bl.a. skall den successiva avvecklingen av borgensåtaganden diskuteras vid samrådet.

Företrädare för ägarna kan också lämna uppdrag till Bolaget att anordna sådant samrådsmöte som anges i första stycket.

7.2. Kommunernas ställningstagande

Frågor av principiell betydelse eller eljest av större vikt skall enligt kommunalrätten bli föremål för kommunfullmäktiges ställningstagande. När fråga är om delägda företag skall detta ske i en omfattning som är rimlig. Det ankommer på kommunstyrelsen i delägarkommunerna att, med beaktande av kommunalrättens grundläggande uppgiftsfördelning mellan kommunstyrelse och kommunfullmäktige, avgöra vilka frågor som kan avgöras av kommunstyrelsen och vilka frågor som är av den vikten att de skall föras under kommunfullmäktiges prövning.

Bolaget skall genom skrivelse till delägarkommunernas kommunstyrelser inhämta kommunernas ställningstagande i följande frågor:

- Åtgärder som innebär ny eller ändrad inriktning av bolagets verksamhet.
- Ingående av avtal eller vidtagande av åtgärd som kan innebära beaktansvärd negativ inverkan på bolagets övergripande målfrågor eller på annat viktigt intresse i bolagets verksamhet.
- Åtgärd som innebär förändring i delägarkommunernas ägarposition, inkl. bildandet av dotterbolag.
- Åtgärd från bolagets sida över vilken det blir aktuellt att delägarkommun eller delägarkommuner skall yttra sig till miljödomstol eller regering enligt miljöbalken.
- Beslut om betydande förändrad verksamhetsomfattning.
- Annan fråga som kan antas vara av principiell eller viktig betydelse för delägarkommunerna.

För att så långt möjligt förebygga att delägarkommunerna kommer till olika ställningstaganden i väckta frågor åligger det bolaget att proaktivt verka för att frågorna blir föremål för beredning vid ägarsamråd med delägarkommunerna före formellt beslut initieras.

7.3 Kommunernas uppsikt

Bolagets verksamhet står under uppsikt av kommunstyrelserna i ägarkommunerna. Kommunstyrelserna i ägarkommunerna har rätt att själva eller genom därtill utsedda personer när som helst ta del av bolagets räkenskaper och övriga handlingar och att även i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet, om handlingarna inte är av sådan beskaffenhet att bolaget p.g.a. reglerna om offentlighet och sekretess inte kan lämnas ut.

8. Revision

8.1. Auktoriserad revisor

Ansvar för val av auktoriserad revisor i kommunalt bolag ligger alltid ägarnas/kommunernas val.

Det praktiska arbetet med upphandling av auktoriserad revisor hanteras av bolaget. Frågorna skall emellertid i alla steg i upphandlingsförfarandet från upphandlingskriterier till urval och utvärdering ske i nära samarbete med representanter i det ekonomiska samrådsorganet i bolaget. Det slutliga beslutet fattas sedan på bolagsstämman

Revisor väljs enligt aktiebolagslagen på fyra år. Omval är möjligt efter utvärdering. Löpande skall förtydliganden till revisor om ägarnas önskemål kunna framföras genom ekonomiska samrådsorganet.

8.2. Lekmannarevisorer

Lekmannarevisorer utses enligt konsortialavtalets bestämmelser. Lekmannarevisorer skall ses som ett bolagsorgan. Därför skall bestämmelse om lekmannarevisorer finnas intagen i bolagsordningen.

9. Bolagsstämma

Kommunfullmäktiges ledamöter i delägarkommunerna har rätt att närvara vid bolagsstämma i bolaget.

Bolagets styrelse har ansvaret för att kallelse till bolagsstämma skickas, i god tid före sista dag för kallelse till ordinarie bolagsstämma enligt aktiebolagslagen, till resp. kommunfullmäktiges expedition i delägarkommunerna. Kommunfullmäktigeledamöter som vill delta skall anmäla deltagande senast två veckor i förväg. Kommunfullmäktigeledamot har yttranderätt i form av rätt att i förväg ställa frågor, med rätt att även delta i härtill anslutna diskussioner.

Kommunerna skall verka för att stämmorna är öppna även för allmänhet och massmedia.